



**Šiaulių
akademija**

PATVIRTINTA Vilniaus universiteto Šiaulių akademijos direktorato posėdyje 2022-09-30
Protokolo registracijos Nr. (1.13 E) 850000-KT-168

**VILNIAUS UNIVERSITETO ŠIAULIŲ AKADEMIJA
EDUKOLOGIJOS INSTITUTAS**

**BAKALAURO BAIGIAMOJO DARBO RENGIMO, GYNIMO IR
VERTINIMO METODINĖS REKOMENDACIJOS**

Parengė:

doc. dr. Nijolė Bražienė
doc. dr. Margarita Jurevičienė
asist. dr. Skaistė Kovienė
asist. dr. Simona Daniutė
lekt. Danguolė Razmaite

Šiauliai, 2022

UDK

„Bakalauro baigiamojo darbo rengimo, gynimo ir vertinimo metodinės rekomendacijos“ skirtos Vilniaus universiteto Šiaulių akademijos Edukologijos instituto bakalauro studijų programų studentams padėti metodiškai parengti moksliskai vertingus baigiamuosius darbus pagal vienodus reikalavimus.

Metodinėse rekomendacijose išsamiai paaiškinta, kaip turi būti struktūruojamas ir įforminamas bakalauro baigiamasis darbas, kokie reikalavimai keliami atskirų struktūrinių darbo dalių turiniui, kaip, nepažeidžiant akademinės etikos principų, savo mintis paremti kitų autorių teiginiais, juos cituojant, parafrazuojant, bei kaip tinkamai sudaryti bibliografinį aprašą. Atkreipiamas bakalaurentų dėmesys į mokslinės tiriamosios veiklos etikos normas ir pateikiami pagrindiniai etiniai reikalavimai atliekant tyrimą.

ISBN

© Nijolė Bražienė, 2022

© Margarita Jurevičienė, 2022

© Skaistė Kovienė, 2022

© Simona Daniutė, 2022

© Danguolė Razmaitė, 2022

© Vilniaus universiteto Šiaulių akademija, 2022

TURINYS

BENDROSIOS NUOSTATOS	4
BAKALAURO BAIGIAMOJO DARBO RENGIMAS	5
BAKALAURO BAIGIAMOJO DARBO TURINYS IR STRUKTŪRINIŲ DALIŲ PASKIRTIS....	6
Santrauka.....	6
Turinys.....	6
Įvadas.....	7
Teorinė dalis: literatūros apžvalga ir analizė.....	8
Empirinė dalis: tyrimo rezultatų pristatymas.....	9
Išvados ir rekomendacijos.....	11
NUORODŲ TEIKIMAS IR LITERATŪROS SĄRAŠO ĮFORMINIMAS	13
BAKALAURO BAIGIAMOJO DARBO ĮFORMINIMAS	15
Tyrimo rezultatų iliustravimas lentelėse ir paveiksluose	16
Priedai.....	19
TYRIMO ETIKA	20
BAKALAURO BAIGIAMOJO DARBO VERTINIMO KRITERIJAI	21
BAKALAURO BAIGIAMOJO DARBO GYNIMO VERTINIMAS.....	22
ŠALTINIAI.....	23
PRIEDAI	
1 priedas. Antraštinis lapas.....	24
2 priedas. Studijuojančiojo, teikiančio baigiamąjį darbą, garantija.....	25
3 priedas. Vadovo (-ės) atsiliepimo apie magistro baigiamąjį darbą forma.....	26
4 priedas. Bakalauro baigiamajo darbo recenzijos forma.....	27

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. *Bakalauro baigiamasis darbas* (toliau – BBD) – pirmosios pakopos studijų programos pabaigoje savarankiškai rengiamas mokslinio tiriamojo arba projektinio pobūdžio bakalauro laipsnį suteikiantis 15 kreditų apimties (400 val.) kvalifikacinis darbas, kuriuo studentas įrodo mokslinio tyrimo gebėjimus: formuluoti BBD temą; planuoti mokslinį tyrimą (formuluoti problemą ir pagrįsti jos mokslinio tyrimo aktualumą; formuluoti tyrimo objektą, tikslą, uždavinius, pasirinkti adekvačią tyrimo metodiką); analizuoti teorines ir praktines pasirinktos tyrimo srities aktualijas; atlikti empirinį tyrimą, taikyti mokslinio tyrimo duomenų analizės metodus; interpretuoti gautus empirinius duomenis; parengti tyrimo išvadas, argumentuotai diskutuoti ir ginti BBD, remiantis atlikto tyrimo duomenimis.
2. BBD rengimo, gynimo, vertinimo metodinės rekomendacijos nustato pirmosios pakopos studijų baigiamojo darbo rengimo, gynimo ir vertinimo tvarką, kuri taikoma Vilniaus universiteto Šiaulių akademijos Edukologijos instituto bakalauro studijų programų studentams, rengiantiems ir ginantiems baigiamuosius darbus, baigiamųjų darbų vadovams, recenzentams ir vertinimo komisijos nariams.
3. BBD rengimo, gynimo, vertinimo metodinės rekomendacijos parengtos vadovaujantis dokumentais: [*Vilniaus universiteto studijuojančiųjų rašto darbų rengimo, gynimo ir kaupimo nuostatai*](#); [*Rašto darbų administravimo Vilniaus universiteto studijų informacinėje sistemoje tvarkos aprašas*](#); [*Vilniaus universiteto Šiaulių akademijos rašto darbų rengimo ir gynimo tvarka*](#).
4. BBD tema turi atitikti studijų programą ir pirmajai studijų pakopai keliamus baigiamųjų darbų reikalavimus, atsižvelgiant į naujausių mokslinių tyrimų rezultatus, ugdymo praktikos aktualijas ir problemas arba reaguojant į vykstančius švietimo pokyčius.
5. Galimi keli BBD temos pasirinkimo ir formulavimo variantai:
 - Tema formuluojama studento siūlymu.
 - Tema formuluojama tęsiant temas, į kurią studentas gilinosi kelis studijų semestrus, nagrinėjamą.
 - Studentas gali rinktis socialinių partnerių pasiūlytą tyrimo temą.
 - Studentas renkasi BBD vadovo siūlomą temą.Studentas, pasirinkęs BBD temą, derina ją su vadovu.
6. BBD temas ir vadovus įsakymu tvirtina Šiaulių akademijos direktorius.

BAKALAURO BAIGIAMOJO DARBO RENGIMAS

1. BBD rengimas yra studento savarankiškas darbas. Studentas yra atsakingas už savo BBD pateikiamus sprendimus, išvadas, duomenų teisingumą ir BBD originalumą.
2. BBD turi būti parašytas taisyklinga lietuvių kalba, laikantis galiojančių Valstybinės lietuvių kalbos komisijos (VLKK) nutarimų (prireikus galima pasinaudoti: <https://www.vlkk.lt/konsultacijos>) ir mokslinio stiliaus reikalavimų.
3. Teikiant nuorodas į šaltinius bei sudarant bibliografinį aprašą, laikomasi APA 7 stiliaus reikalavimų (<https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/citations/basic-principles>).
4. Studento atsakomybės:
 - 4.1. Susipažinti su BBD rengimo, gynimo ir vertinimo rekomendacijomis, laikytis studijų programą kuruojančio Padalinio patvirtintų BBD rengimo terminų.
 - 4.2. Savarankiškai susirasti temą atitinkančią mokslinę literatūrą, laikytis citavimo etikos, akademinio sąžiningumo reikalavimų.
 - 4.3. Sistemingai informuoti savo mokslinį vadovą apie BBD rengimo eigą, pateikti parengtas BBD darbo dalis (teorinę analizę, pirminius tyrimo duomenis, aprašytus tyrimo rezultatus ir pan.) ir laiku aptarti problemas, susijusias su BBD rengimu; atsižvelgti į vadovo pastabas ir ištaisyti trūkumus.
 - 4.4. Vadovaujantis BBD rengimo, gynimo ir vertinimo rekomendacijomis, tinkamai įforminti BBD ir parengti jo pristatymą ppt formatu.
5. BBD vadovo atsakomybės:
 - 5.1. Kartu su studentu aptarti BBD temos aktualumą, tyrimo tikslą, uždavinius, objektą, problemą / probleminius klausimus, BBD rengimo eigą.
 - 5.2. Reikalui esant, konsultuoti studentą tiesiogiai ir (ar) virtualiose aplinkose, vadovaujantis studijų programą kuruojančio Padalinio nustatyta tvarka, *neviršijant numatyto konsultavimui skirtų valandų skaičiaus*, tenkančio vienam studentui, rengiančiam BBD.
 - 5.3. Konsultuoti studentą BBD rengimo metodiniais ir dalykiniais klausimais numatytu konsultacijų laiku arba studento ir vadovo sutartu laiku.
 - 5.4. Patikrinti eLABa¹ pateiktą BBD elektronine sutapties atpažinimo priemone. Nustačius plagijavimo² faktą, raštu informuoti Studijų programą kuruojančio Padalinio vadovą ir BBD gynimo komisiją³ apie studento nesąžiningumo atvejį.
6. BBD su recenzija (prireikus ir su išvada apie plagijavimo patikros rezultatus) akademinio padalinio studijų koordinatorius pateikia BBD gynimo komisijai. Konstatavus plagijavimo faktą, akademinio padalinio vadovo teikimu ir rektoriaus įsakymu studentas išbraukiamas iš studijuojančiųjų sąrašų dėl akademinės drausmės pažeidimo.
7. Rekomenduojama BBD apimtis – apie 60–80 tūkst. spaudos ženklų su tarpais, neįskaitant literatūros sąrašo priedų (iki 50 psl.)

¹ eLABa – Lietuvos akademinės elektroninės bibliotekos informacinė sistema, kurioje kaupiami ir viešai prieigai teikiami mokslo ir studijų dokumentai (taip pat ir studentų bakalauro ir magistro baigiamieji darbai) ir (ar) jų metaduomenys.

² Plagijavimas – svetimo teksto naudojimas be išsamios nuorodos į šaltinį arba su nuoroda, kai svetimo teksto apimtis ir pobūdis daro abejotiną viso BBD, vienos arba kelių jo dalių savarankiškumą.

³ Baigiamųjų darbų gynimo komisija – kvalifikacinė komisija, sudaryta iš kompetentingų studijų srities specialistų – mokslinių darbuotojų ir dėstytojų, praktikų profesionalų, socialinių partnerių atstovų ar kitų mokslo ir studijų institucijų atstovų, kurių išsilavinimas arba atstovaujamos organizacijos veikla yra siejama su ginamų darbų studijų kryptimi. Komisijai vadovauja Komisijos pirmininkas. Bent vienas Komisijos narys turi būti kitos studijų ar ugdymo institucijos atstovas.

BAKALAURO BAIGIAMOJO DARBO TURINYS IR STRUKTŪRINIŲ DALIŲ PASKIRTIS

Santrauka

Santrauka – svarbi struktūrinė BBD dalis, skirta greitai susipažinti su tyrimo esme. Ji privalo būti maksimaliai glausta, dalykiška, informatyvi ir lengvai skaitoma. Santraukoje nevartojamos santrumpos. Santrauka pateikiama lietuvių ir užsienio (anglų, vokiečių ar prancūzų) kalba. Santraukos tekstas turi būti vienodas taisyklinga ir lietuvių, ir užsienio kalba.

Santraukoje nurodoma BBD tema, glaustai nusakomas tyrimo aktualumas, įvardijamas tyrimo objektas, problema (probleminis (-ai) klausimas (-ai)), tikslas, empiriniai uždaviniai, tyrimo metodai ir tyrimo imtis. Tyrimo rezultatai apibūdinami svarbiausiomis išvadų frazėmis. Santraukos pabaigoje pateikiami 2–4 esminiai, t. y. temos esmę atspindintys, žodžiai. Kiekvienos santraukos – ir lietuvių, ir užsienio kalba – apimtis – iki 1 psl.; šriftas *Times New Roman* 12 pt dydžio; intervalas tarp eilučių 1,5.

Turinys

BBD turinys pateikiamas atskirame lape po santraukos. Jis skaidomas į skyrius, kiekvienas skyrius pagal pasirinktus tyrimo klausimus – į poskyrius, jei reikia – į skyrelius. BBD rekomenduojami du skyriai: pirmajame pristatoma teorinė tyrimo problemos analizė, išskiriami ir apibendrinami dalykai, turėsiantys tiesioginių sąsajų su empirine darbo dalimi; antrajame – pateikiama tyrimo metodika, paaiškinama, kaip organizuotas tyrimas, pristatomi, analizuojami ir interpretuojami empirinio tyrimo rezultatai.

BBD skyrių pavadinimai rašomi didžiosiomis, poskyrių (skyrelių) – mažosiomis, išskyrus pirmąją, raidėmis. Turinyje nurodomi BBD skyrių ir poskyrių (skyrelių) puslapių numeriai.

BBD turinio struktūros pavyzdys:

TURINYS	
IVADAS	X
1. TEORINĖ TYRIMO PROBLEMOS ANALIZĖ (<i>pavadinimas dalykiškai ir konkrečiai turi atspindėti visą pirmosios dalies turinį</i>)	X
1.1. Poskyrio pavadinimas	X
1.2. Poskyrio pavadinimas	XX
1.2.1. Skyrelio pavadinimas	XX
1.2.2. Skyrelio pavadinimas	XX
1.3. Poskyrio pavadinimas	XX
2. EMPIRINIO TYRIMO PRISTATYMAS (<i>pavadinimas dalykiškai ir konkrečiai turi atspindėti visą antrosios dalies turinį</i>)	XX
2.1. Tyrimo metodika ir organizavimas	XX
2.2. Poskyrio pavadinimas	XX
2.3. Poskyrio pavadinimas	XX
IŠVADOS	XX
REKOMENDACIJOS (jei teikiamos)	XX
LITERATŪRA	XX
PRIEDAI	XX

Išvadas

Išvadas turi būti parašytas taip, kad jį perskaičius galima būtų susidaryti pakankamai išsamų vaizdą apie tyrimo proceso organizavimą.

Išvade pristatoma: tyrimo aktualumas, tyrimo problema (probleminis (-ai) klausimas (-ai)), tyrimo objektas, tyrimo tikslas ir uždaviniai, tyrimo metodai, tyrimo imtis ir organizavimas, darbo aprobacija (jei tokia buvo), darbo struktūra. Kiekviena šių dalių rašoma iš naujos eilutės, pavadinimai paryškunami, bet nenumeruojami. BBD įvado apimtis – apie 3 psl.

Aktualumas. Šioje įvado dalyje, remiantis švietimą ir ugdymą reglamentuojančiais dokumentais bei mokslinės literatūros šaltiniais, reikia paaiškinti, kuo pasirinkta tema aktuali, kodėl tikslinga ją nagrinėti. Pagrindus temos aktualumą, labai svarbu išryškinti *temos ištirtumą*, t. y. glaustai pristatyti, kokie mokslininkai kada ir kokiais aspektais analizavo pasirinktą ugdymo reiškinį (problema), trumpai aptarti atliktų tyrimų rezultatus ir įvardyti, kokių dar aspektų tikslinga ir naudinga būtų gilintis į analizuojamą problemą ir ją tirti. Taip bus apibrėžtas tyrimo probleminis kontekstas.

Problema. Tyrimo problema – tai tiriamasis klausimas, lemiantis viso darbo turinį, todėl labai svarbu tiksliai problemos formuluotė. Tinkamai apsibrėžus problemą bus lengviau atsirinkti, kas darbe reikalinga, kryptingai kaupti literatūrą, komponuoti darbo struktūrą. Problemos / probleminio (-ų) klausimo (-ų) apibrėžimas turi būti labai konkretus, koncentruotas, aiškiai be jokių dviprasmybių įvardytas, nes, iš vienos pusės, problemos apibrėžimas rodo viso darbo kryptį, iš kitos pusės, – darbo išvados turės atsakyti į probleminį (-us) klausimą (-us).

Tyrimo objektas yra tai, į ką nukreiptas pažinimo procesas. Tyrimo objektu gali būti socialinis, pedagoginis ar koks nors kitas reiškinys, procesas, veiklos sritis, tam tikri socialiniai santykiai, konkretaus veiklos proceso dalyvių sąveika, pats veiklos procesas, jo dinamika, elementai / ypatumai, jų tarpusavio sąveika, ryšys ar raiška įvairiose situacijose bei aplinkose, institucijos veikla ir pan. Tyrimo objektas negali būti organizacija, konkrečios profesijos atstovas (žmogus), asmuo ar individų grupė.

Tyrimo objektas turi būti susijęs su tyrimo tema ir problema, turi jas konkretinti, bet neatkartoti.

Tyrimo tikslas ir uždaviniai. Tyrimo tikslas nurodo bendrą tyrimo kryptį ir orientuoja į problemos analizę teorine ir taikomąja prasme. Tyrimo tikslas būna vienas, dažniausiai sutampantis su temos pavadinimu ir atspindintis tyrimo objektą. Tikslą formuluotė priklauso nuo to, į kokį klausimą reikia atsakyti sprendžiant problemą.

Tyrimo uždaviniai detalizuoja, kaip bus siekiama tyrimo tikslo, paaiškina tyrimo struktūrą. Rekomenduotina formuluoti vieną teorinės dalies uždavinį (ką išstudijavus literatūrą numatoma konkrečiai išsiaiškinti) ir ne daugiau trijų empirinių uždavinių. Tyrimo uždaviniais nenumatomos pagal darbo struktūrą būtinos procedūros, pvz.: „atlikti mokslinės literatūros pasirinkta tema analizę“, „atlikti anketinę apklausą“, „atlikti tyrimą“, „suformuluoti išvadas“ ir pan. Taipogi tyrimo uždavinio formuluotė negali sutapti su tikslo formuluote.

Tyrimo uždaviniai numeruojami ir kiekvienas jų rašomas naujoje eilutėje.

Tyrimo uždavinių formuluotės turi būti konkrečios ir aiškos, nes kiekvienas tyrimo uždavinys privalės turėti tyrimu pagrįstą sprendimą ir atsispindėti išvadose.

Tyrimo tikslas bei uždaviniai formuluojami bendratimi, pvz.: *rasti, aprašyti, apibūdinti, išnagrinėti, nustatyti, įrodyti, paaiškinti, numatyti, pagrįsti, parengti, sukurti, ištirti, palyginti* ir pan.

Tyrimo metodai – tai instrumentai, padėsiantys atlikti empirinį tyrimą. Jei tyrimo duomenys buvo rinkti naudojant kiekybinius metodus (pvz., testai, klausimynai), reikia nurodyti, kokia programa apskaičiuoti tyrimo rezultatai. Dažniausiai naudojamos Microsoft Office Excel arba SPSS

kompiuterinės programos. Jei tyrimo duomenys buvo rinkti naudojant kokybinius metodus (pvz., stebėjimas, diskusijos, interviu), reikia glaustai apibūdinti kokybinių duomenų analizės technologiją.

Tyrimo imtis ir organizavimas. Šioje įvado dalyje pristatomas imties sudarymo būdas ir tyrimo dalyviai: nurodomas bendras jų skaičius ir pasiskirstymas pagal esmines tyrimo charakteristikas, apibūdinamas tyrimo dalyvių kompetentingumas. Laikantis tyrimo etikos, tiksli tyrimo vieta nenurodoma, pvz.: tyrimas atliktas Šiaulių m. X ikimokyklinio ugdymo įstaigoje. Detalesnė informacija apie tyrimo dalyvius pateikiama empirinėje darbo dalyje, aprašant tyrimo metodiką ir organizavimą.

Darbo aprobacija. Nėra būtina, tačiau traktuotina kaip BBD privalumas. Jeigu, remiantis tyrimo medžiaga, buvo publikuotas straipsnis ar (ir) skaitytas pranešimas konferencijoje, šioje įvado dalyje pateikiama išsami publikacijos ar (ir) pranešimo metrika.

Darbo struktūra pristatoma glaustai, pvz.: darbą sudaro santraukos lietuvių ir anglų kalba, įvadas, du skyriai, išvados, rekomendacijos (*jei teikiamos*), literatūros sąrašas, X priedai (-ų). Tyrimo rezultatus iliustruoja X lentelės (-ų), X paveikslai (-ų). Viso darbo apimtis be priedų ir literatūros sąrašo – X puslapiai.

Visas BBD turi būti parašytas laikantis **taisyklingos kalbos** ir **moksliniam stiliui** būdingų reikalavimų: mintys išdėstytos aiškiai, tiksliai, suprantamai, laikantis logiškumo, nuoseklumo, objektyvumo, išsamumo principų, tekste turi dominuoti konstatuojamieji sakiniai, teiginiai, tezės, argumentavimas. Būtina vengti publicistinės arba emociškai nuspalvintos kalbos. Rašant tekstą, svarbu atkreipti dėmesį, ar mintys dėstomos nuosekliai ir logiškai, ar jos išbaigtos, ar sakiniai sklandūs ir jais išsakoma mintis yra aiški.

Kad būtų išvengta minties šuolių, tikslinga atkreipti dėmesį, ar tarp atskirų teksto dalių paisoma vidinių sąsajų: kiekviena teksto dalis susideda iš pastraipų, pastraipa pradedama įvadinio pagrindinę mintį išreiškiančiu sakiniu, kiti pastraipos sakiniai jį išplečia ir paaiškina, pastraipa baigiama išvadinio sakiniu, inspiruojančiu naujos pastraipos įvadinį sakinį. Taigi *vieno–dviejų sakinių pastraipų būti negali*.

Teorinė dalis: literatūros apžvalga ir analizė

Šiame BBD skyriuje svarbu išsami ir nuosekli temos analizė, kuri įrodo autoriaus refleksijos, minčių ir idėjų svarumą, gebėjimą ieškoti, rasti ir suvokti medžiagą, padedančią atskleisti tiriamąjį aspektą, parodyti jo vietą kitų mokslo teorijų ir sampratų kontekste. Literatūros šaltinių apžvalgoje reikia labai kruopščiai, kritiškai atrinkti perskaitytus šaltinius, rašyti tik tai, kas tiesiogiai susiję su nagrinėjama tema, ir pateikti tik esminę ir naujausią informaciją (išskyrus tuos atvejus, kai nagrinėjamas istorinis problemos aspektas), išdėstyti įvairių terminų, sąvokų, tiriamų reiškinių sampratą. Nerekomenduojama remtis periodikos straipsniais, populiariąja literatūra. Internetu skelbiama medžiaga (pvz., moksliniai žurnalai, knygos ir pan.) yra lygiavertė spausdintiniams informacijos šaltiniams, tačiau būtina kritiškai vertinti jų patikimumą. Patikimi internetiniai šaltiniai paprastai turi visus būtinus duomenis: autorių, šaltinio pavadinimą, publikavimo datą ir pan. Jei tekstas iš interneto neturi nei autoriaus, nei pavadinimo, jo autorystė nepriskiriama jokiai organizacijai, tokiu šaltiniu remtis nerekomenduojama.

Teorinės darbo dalies skyrius, laikantis logikos ir nuoseklumo principų, skirstomas į poskyrius, kurie savo ruožtu, jei reikia, – į skyrelius. Rekomenduotina kiekvieną poskyrį (skyrelį) apibendrinti išvadine pastraipa.

BBD visada naudojamosi pagrindinėmis sąvokomis, atspindinčiomis analizuojamos problemos (reiškinių ar procesų) būdingus požymius. Atkreiptinas dėmesys, kad tas pats dalykas, reiškinys atskiruose šaltiniuose gali būti apibūdinamas skirtingai, todėl reikia argumentuotai pagrįsti savo nuomonę, kodėl pasirinkta viena ar kita sąvoka.

Teorine darbo dalimi atrenkami ir formuluojami teoriniai modeliai, pagal kuriuos bus konstruojamas tyrimas, tad joje turi atsispindėti Lietuvos ir užsienio šalių mokslininkų idėjos, pozicijos konkrečiu klausimu, tyrimo rezultatai, susiję su analizuojama problema. Pirmenybė turi būti teikiama pirminiems šaltiniams: specializuotų mokslo žurnalų straipsniams, monografijoms, mokslo studijoms, mokslinių konferencijų medžiagai, teisės aktams.

Naudojantis literatūros šaltiniais, privaloma laikytis **citavimo etikos**. Informacijos šaltinio bibliografinis aprašas pateikiamas taip, kad pagal jį būtų galima identifikuoti ir surasti cituojamą informacijos šaltinį.

Empirinė dalis: tyrimo rezultatų pristatymas

BBD empirinės dalies skyrių rekomenduojama skaidyti į poskyrius, kurių pirmajame pateikiama tyrimo metodika ir tyrimo organizavimas, o kituose aprašomi ir interpretuojami tyrimo rezultatai. Į poskyrius informacija apie tyrimo rezultatus gali būti skaidoma pagal tyrimo metodus, tiriamųjų grupes ar tyrimo uždavinius.

Tyrimo metodikos ir organizavimo poskyryje, kurio orientacinė apimtis – apie 2 psl., informacija apie tyrimo organizavimą pateikiama pasirinktu loginiu nuoseklumu, išskiriant esminius elementus: bendrosios tyrimo koncepcijos aprašymą, konkrečių tyrimo metodų ir instrumentų aprašymą bei tyrimo organizavimo aprašymą. Iš šių aprašymų turi būti matoma, kaip atliekant tyrimą laikytasi pasirinkto tyrimo tipo, tyrimo strategijos, metodo reikalavimų.

Tyrimo koncepcijos aprašymas:

- primenamas tyrimo tikslas ir empiriniai uždaviniai;
- nurodomas tyrimo tipas, pagrindžiant, kodėl būtent toks numatytas pasirinkti.

Konkrečių tyrimo metodų ir instrumentų aprašymas:

- aprašomas ir pagrindžiamas kiekvieno tyrimo metodo pasirinkimas, sąsajos su problema / probleminiu (-ais) klausimu (-ais);
- aprašoma, kaip buvo taikomi pasirinkti tyrimo duomenų rinkimo, duomenų analizės metodai. Pristatant tyrimo metodus, reikėtų ne perrašyti apie juos teorinę medžiagą iš metodologijos vadovėlių, bet pateikti esminę, būtent su konkretaus BBD tyrimu susijusią, informaciją apie taikomą (-us) metodą (-us), pvz.:
 - jei buvo atlikta *anketinė apklausa*, aprašoma ir pagrindžiama tyrimo instrumento (anketos) struktūra, pristatomas anketos teorinis pagrindas, paaiškinant, kuo remiantis suformuluoti anketos klausimai. Teorinis tyrimo instrumento pagrindimas būtinas ir tuo atveju, kai studentas anketiniam tyrimui naudoja ne savo sudarytą anketą;
 - jei buvo atliktas *interviu*, tyrimo instrumento (klausimyno) turinys aprašomas ir pagrindžiamas taip, kad būtų aiškos ir suprantamos pagrindinės apklausos temos ir detalus jų turinys;

- jei buvo atliktas *stebėjimas*, tyrimo instrumento (stebėjimo protokolo) turinys aprašomas ir pagrindžiamas, detalizuojant numatytus stebėti požymius ir jų turinį.

Tyrimo organizavimo aprašymas:

- pateikiamos tyrimo imties charakteristikos; pristatoma, kiek ir kaip atrinkti tyrimo dalyviai. Atsižvelgiant į pasirinktą procedūrą, tyrimo dalyvius galima vadinti *respondentais* (jei teikė informaciją apie save), *informantais* (jei teikė informaciją apie kitus asmenis), *tiriamaisiais* (jei tyrėjas atliko intervencijas) ar tiesiog *tyrimo dalyviais*;
- aprašoma, kokių ir kaip laikytasi **tyrimo etikos principų** renkant tyrimo medžiagą, apklausiant tyrimo dalyvius, t. y.: pagarbos asmens privatumui, konfidencialumo ir anonimiškumo, geranoriškumo ir nusiteikimo nekenkti tyrimo dalyviui, teisingumo. Kiekvienas tyrimo dalyvis bet kuriame tyrimo etape turi teisę atsisakyti dalyvauti tyrime ar neleisti naudoti jau surinktų duomenų. Tyrėjas neturi teisės naudoti spaudimo ar kaip kitaip versti dalyvauti tyrime. Paisant Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo, būtina saugoti asmens duomenis, nenaudoti jų tekstuose be atitinkamų asmenų sutikimo;
- išeinant į tyrimų lauką, reikėtų: 1) gauti organizacijos vadovo leidimą atlikti tyrimą, jei tiriama organizacija ar anketai pildyti naudojamas darbuotojų darbo laikas (prieš susitikimą su organizacijos vadovu galima pasirūpinti Šiaulių akademijos Edukologijos instituto tarpininkavimo raštu); 2) supažindinti galimus tyrimo dalyvius su tyrimo tikslu ir turiniu, nurodyti, kam bus naudojami apibendrinti tyrimo duomenys; 3) pristatyti ir paaiškinti tyrimo etikos principus galimiems tyrimo dalyviams bei gauti jų sutikimą dalyvauti tyrime (jei reikia – taip pat ir sutikimą daryti garso įrašą arba filmuoti);
- jei buvo atlikta *anketinė apklausa*, trumpai ir dalykiškai aprašoma, kaip kontaktuota su tyrimo dalyviais, kaip platintos anketos, koks jų grįžtamumas, anketų selekcija, pašalinant netinkamai užpildytas anketas;
- jei buvo atliktas *interviu*, trumpai ir dalykiškai aprašoma, kaip kontaktuota su tyrimo dalyviais, nurodoma kontakto (-ų) vieta, laikas, vidutinė interviu trukmė;
- jei buvo atliktas *stebėjimas*, trumpai ir dalykiškai aprašoma tyrimo organizavimo vieta, laikas, stebėjimo trukmė;
- jei reikia, nurodomi tyrimo organizavimo sunkumai, galėję daryti įtaką tyrimo rezultatams ir jų interpretavimui.

Studentas *privalo saugoti pirminius tyrimo duomenis*, pvz., užpildytas anketas, prieigą prie internetinės apklausos portalą, interviu įrašus, stebėjimo protokolus ir kt. tyrimo medžiagą iki baigiamų darbų gynimo komisijos darbo pabaigos. Darbo vadovas ir BBD gynimo komisija *turi teisę prašyti* pateikti šią medžiagą susipažinti.

Rezultatų analizei pasitelkiami įvairūs analitiniai metodai: faktų grupavimo, lyginimo, apibendrinimo, sisteminimo, klasifikavimo ir pan. Kiekybinio tyrimo atveju BBD taikomi statistinės analizės metodai, kokybinio tyrimo atveju – kokybinių duomenų analizė.

BBD sudaro visumą, kurią apima mokslinis tekstas ir tyrimo rezultatus iliustruojanti medžiaga, pateikta lentelėse ir paveiksluose. Pristatant tyrimo rezultatus nereikėtų apsiriboti

lentelėse ir paveiksluose pateiktų faktų vardijimu / atpasakojimu. Svarbiausia ne faktų konstatavimas, o priežasties–pasekmės bei esminių ryšių pastebėjimas, svarbiausių nagrinėjamos problemos aspektų išryškėjimas.

Pristatant ir analizuojant tyrimo rezultatus, vartoti *ne* I asmens (pvz., „atlikau“, „išsiaiškinau“, „nustačiau“, „mano tyrime“ ir pan.), *bet* beasmenes formas – pvz., „atlikta“, „išsiaiškinta“, „nustatyta“, „pristatomame tyrime“ ir pan.

Analizuojant ir interpretuojant tyrimo duomenis, kai kuriais atvejais, kai stokojama empirinio ar teorinio pagrindimo, vertinant tyrimo rezultatus galima pateikti savo argumentuotą nuomonę. Tačiau čia labai svarbu vengti kategoriškumą įtvirtinančios leksikos, todėl vartotini žodžiai: *veikiausiai, ko gero, turbūt, neretai* ir pan., mat „moksliniai tyrimai turi būti atliekami nežeminant žmogaus orumo ir nepažeidžiant humanizmo principų bei žmogaus teisių“ (Kriščiūnas ir kt., 2008, p. 430).

BBD empirinės dalies skyriaus bei kiekvieno poskyrio pabaigoje rekomenduojama išryškinti (apibendrinti) svarbiausius tyrimo rezultatų analizės aspektus.

Išvados ir rekomendacijos

Išvados – glaustas atliko tyrimo rezultatų apibendrinimas, orientuojantis į įvadinėje darbo dalyje numatytus uždavinius. Jei reikalinga ir tikslinga, vieno uždavinio sprendimas gali būti aprašomas dviejose–trijose išvadose. Išvadų apimtis – iki 2 puslapių. Išvados formuluojamos dalykiškai (nedaugiažodžiaujant ir netuščiažodžiaujant), aiškiai, jose *negali būti*: teiginių, nepagrįstų tyrimo rezultatais, darbe nenagrinėtos, papildomos informacijos, citatų ir nuorodų į šaltinius, skaičių, iliustracijų, t. y. lentelių ar paveikslų, kitų autorių nuomonių, visiems gerai žinomų tiesų, aprašytų vadovėliuose.

Rengiant išvadas rekomenduojama naudotis skyrių ir poskyrių apibendrinimais, sujungti juose esančią informaciją. Išvadų formuluotes galima pradėti taip, pvz.: *išsiaiškinta, pastebėta, nustatyta, ištirta, išanalizavus paaiškėjo* ir t. t.

Išvados numeruojamos.

Jei teikiamos rekomendacijos, jos turi būti ne deklaratyvios, bet pagrįstos tyrimo rezultatais, susietos su tyrimo išvadomis, dalykiškos, konkrečios, argumentuotos ir praktiškai įgyvendinamos.

Rekomendacijose neturėtų būti pateikta visiems gerai žinomų tiesų.

NUORODŲ TEIKIMAS IR LITERATŪROS ŠARAŠO ĮFORMINIMAS

Siekiant kuo išsamiau atskleisti tyrinjamą BBD temą, studijuojami ir analizuojami įvairūs informacijos šaltiniai, juose rastos mintys naudojamos BBD autoriaus teiginiams argumentuoti, tyrimo rezultatams interpretuoti ir kt. Pristatyti kitų autorių įžvalgas, idėjas ir kt. galima cituojant, referuojant, parafrazuojant ir pan.

Rašant BBD būtina laikytis akademinės etikos principų, kurie, pasitaiko atvejų (tyčia ar netyčia), pažeidžiami plagijuojant kūrinius. Plagijavimas – svetimos autorystės (idėjų, tekstų, iliustracinės medžiagos ir kt.) pasisavinimas. Dažniausiai BBD pasitaikantys plagijavimo tipai:

1. Pažodinis plagiatas – kai svetimas tekstas (paragrafas, pastraipa, sakinytis, originali frazė), iliustracinė medžiaga (lentelė, paveikslas) pateiktas be nuorodos į autorių ir šaltinį.

2. Plagijavimas perfrazuojant – kai iš kito autoriaus darbo paimamas tekstas ir vienur kitur pakeičiami žodžiai, bet autorius ir šaltinis nenurodoma. Gali būti ir taip, kad autorius ir šaltinis nurodomi, bet netinkamai parafrazuojama, t. y. tik vienur kitur pakeičiami žodžiai, bet didesnė teksto dalis nurašoma tiesiogiai iš šaltinio.

3. Netaisyklingas citavimas / parafravimas – kai netinkamai pateikiami šaltinio duomenys, neišskiriamas cituojamas / parafrazuojamas tekstas.

Plagiatas gali būti tyčinis ir netyčinis (pastarasis – dėl nežinojimo ar užmaršties), tačiau ir vienu, ir kitu atveju BBD autorius už tai atsako vienodai.

Parafrazuojant atskirti kito autoriaus mintis nuo savų galima naudojant įvairias frazes⁴. Parafrazuojamas tekstas kabutėmis neišskiriamas, tačiau autorius(-ai) nurodomi taip pat, kaip ir cituojant.

Atkreiptinas dėmesys į lietuviškų kabučių grafinę raišką – ji yra „ABC“ (apačioje devynetukai, viršuje – šešetukai)⁵.

Siekiant išvengti plagijavimo atvejų, būtina tinkamai nurodyti visus BBD naudotus šaltinius ir juos pateikti pagal nustatytus citavimo reikalavimus. BBD laikomasi APA 7 (angl. *American Psychological Association 7th edition*) nuorodų teikimo ir literatūros sąrašo įforminimo stiliaus reikalavimų⁶. Visų BBD tekste minimų šaltinių metrikos privalo būti pateiktos literatūros sąrašo ir, atvirkščiai, literatūros sąrašo negali būti šaltinių, kurių nuorodos nepateiktos BBD tekste.

Jei kito autoriaus mintis tekste cituojama, analizuojama, interpretuojama, jei tekstas parafrazuojamas ar referuojamas, – nurodomi šaltinio metai ir puslapis, pvz.:

Jonaitis (2014, p. 33) teigė, kad...

Pasak Jonaičio (2014, p. 33), ...

Remiantis Jonaičiu (2014, pp. 33–43), ...

Jei citata ar parafrazuojama teksto vieta yra viename puslapyje, prieš puslapio numerį rašoma „p.“; jei citata prasideda viename puslapyje ir baigiasi kitame, rašoma „pp.“. Toje pačioje pastraipoje minint to paties autoriaus tą patį šaltinį, nuorodoje žymima: (ten pat, p. 55).

Pateikiant nuorodą į kelių autorių šaltinius, autorių pavardės ir metai atskiriami kabliataškiu, pvz.: (Jonaitis, 2014; Petraitis, 2021).

Nuoroda į šaltinį ne lotyniškais rašmenimis (pvz., kirilica) pateikiama taip, pvz.:

Remiantis Dorošenko (Дорошенко, 2019),

Cituoti kitų autorių mintis iš originalaus teksto reikia tiksliai, paliekant visus jame esančius ženklus (skyrybos ir kt.). Praleidimai citatoje žymimi daugtaškiu lenktiniuose skliaustuose: (...).

Tokiu atveju, jei informacija yra *percituojama*, t. y. cituojamas ne originalus pradinis, bet antrinis informacijos šaltinis, nuorodoje pirmiausiai pateikiami originalaus šaltinio duomenys, po kablelio rašoma santrumpa „cit. iš“ ir pateikiami antrinio šaltinio duomenys, pvz.: „Originalioji pasaka veikia netikėtumu, sąsajom su kasdiene realybe, nūdienos problemom, herojai primena šiuolaikinį vaiką, paauglį“ (Urba, 2000, cit. iš Skunčikas, 2007, p. 21). Literatūros sąrašo pateikiamas tik antrinio informacijos šaltinio – to, kuris cituotas darbe, – bibliografinis aprašas.

Atkreiptinas dėmesys, kad percituoti galima tik tada, kai nėra galimybių skaityti originalaus šaltinio (pvz., jis nebespausdinamas arba parašytas kalba, kurios BBD autorius nemoka). Jei

⁴ Daugiau informacijos žr. „Interaktyvusis frazių sąvadas“, <http://www.frazynas.flf.vu.lt/>

⁵ Daugiau informacijos žr. „Kokia yra lietuviškų kabučių forma? Kaip jas surinkti kompiuteriu?“, <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/3501-lietuviskos-kabutes>

⁶ Daugiau informacijos žr.: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/citations/basic-principles>

originalų šaltinį galima rasti bibliotekoje, skaitykloje, internete, tokiu atveju percitavimas netoleruotinas.

Kai sakinio gale yra kabutėmis išskirta citata, taškas rašomas po kabučių.

Cituojamus teiginius reikia interpretuoti, jei reikia, – polemizuoti. Į mokslinį darbą įtrauktų kitų autorių minčių negalima palikti be komentaro.

Cituoti / parafrazuoti netinka bendrųjų žinių, t. y. visiems žinomų tiesų.

Literatūros sąrašas pateikiamas originalo kalba ir turi būti rikiuojamas abėcėlės tvarka pagal autorių pavardes, jeigu autorių nėra, – pagal šaltinių antraštes: pirmiausiai abėcėlės tvarka išvardijami šaltiniai lotyniškais rašmenimis, po to – kitu šriftu (pvz., kirilica). Jei nurodomi keli vieno autoriaus darbai, jie išdėstomi chronologine tvarka. Cituojant kelis autoriaus kūrinius, išleistus tais pačiais metais, prie metų prirašoma mažoji raidė: a, b, c ir t. t.

Jeigu šaltinis yra straipsnis žurnale, po žurnalo pavadinimo kursyvu, rašomas kablelis ir, nenaudojant jokių trumpinių (pvz., vol., nr., issue), kursyvu rašomas tomo numeris (jeigu žurnalas turi dvigubą numeraciją, po tomo numerio skliaustuose ne kursyvu rašomas numerio skaičius). Po žurnalo numeracijos pateikiamas puslapių intervalas, nenurodant puslapio trumpinio (p.). Elektroninių išteklių bibliografinių aprašų pabaigoje pateikiamas DOI numeris arba interaktyvi nuoroda (pirmenybė teikiama DOI numeriui), po jų taškas nerašomas.

Jeigu šaltinis yra interneto tinklalapis, internetinio tinklalapio puslapis, dokumentas internete, jo bibliografinį aprašą turi sudaryti šie elementai: autorius, dokumento (tinklalapio) pavadinimas, sukūrimo data ir interaktyvi nuoroda. Prieš internetinį adresą rašyti „Prieiga per internetą: ...“ ir žiūrėjimo datos *nereikia*. Jeigu autoriaus nėra, bibliografinis aprašas pradedamas nuo dokumento pavadinimo. Jeigu nėra žinoma dokumento sukūrimo data, skliaustuose po dokumento pavadinimo rašoma „n. d.“ (t. y. „nėra datos“). Aprašo pabaigoje pateikiama interaktyvi nuoroda.

Visam literatūros sąrašui taikomas dvigubas tarpas tarp eilučių (*double space*), šaltiniai rašomi atvirkštinės įtraukos (*hanging indent*) formatu, kai pirmoji kiekvienos nuorodos eilutė yra lygi su kairiąja parašte, o tolesnės tos pačios nuorodos eilutės įtrauktos 1,27 cm.

Literatūros šaltiniai nenumeruojami.

Nuorodų teikimo tekste ir literatūros sąrašo įforminimo tvarkos atmintinė

(*Dėmesio*: kad būtų sutaupyta vietos, pavyzdinis nuorodų sąrašas pateikiamas mažesniu šriftu ir vienos eilutės tarpu; studento BBD literatūros sąrašė turi būti išlaikytas dvigubas tarpas tarp eilučių, šriftas 12 pt)

Šaltinio rūšis	Nuoroda tekste	Šaltinio aprašas literatūros sąrašė
Vieno autoriaus knyga	Juodaitytė (2003) <i>arba</i> (Juodaitytė, 2003)	Juodaitytė, A. (2003). <i>Vaikystės fenomenas: socialinis-educacinis aspektas</i> . Monografija. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
Dviejų autorių knyga	Rinkevičius ir Vitkauskas (2020) <i>arba</i> (Rinkevičius ir Vitkauskas, 2020)	Rinkevičius, Z. ir Vitkauskas, R. (2020). <i>Muzikinis ugdymas – dvasinių vertybių sklaidos veiksnys</i> . Mokslo monografija. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas.
Trijų ir daugiau autorių knyga	Samašonok ir kt. (2010) <i>arba</i> (Samašonok ir kt., 2010)	Samašonok, K., Gudonis, V. ir Juodraitis, A. (2010). <i>Institucinio ugdymo ir adaptyvaus elgesio dermės modeliavimas</i> . Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.

Autoriai ta pačia pavarde	S. E. Shaywitz ir B. A. Shaywitz (2005) <i>arba</i> (S. E. Shaywitz & B. A. Shaywitz, 2005)	Shaywitz, S. E., & Shaywitz, B. A. (2005). Dyslexia (Specific Reading Disability). <i>Biological Psychiatry</i> , 57, 1301–1309.
Redaktorių ar sudarytojų parengta knyga	Ambrukaitis (2003) <i>arba</i> (Ambrukaitis, 2003) Urba (2019) <i>arba</i> (Urba, 2019) Pollak ir kt. (2019) <i>arba</i> (Pollak et al., 2019)	Ambrukaitis, J. (red.). (2003). <i>Specialiojo ugdymo pagrindai</i> . Vadovėlis edukologijos specialybės studentams. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla. Urba, K. (sudaryt.). (2019). <i>Mokiniam rekomenduojamos knygos: 1–10 klasei</i> . Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka. Pollak, S. D., Camras, L. A., & Cole, P. M. (Eds.). (2019). New perspectives on the development of human emotion [Special issue]. <i>Developmental Psychology</i> , 55(9).
Vyriausybės leidinys	Valstybinė švietimo 2013–2022 metų strategija (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, 2014) <i>arba</i> Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija (2014) <i>arba</i> (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, 2014)	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija. (2014). <i>Valstybinė švietimo 2013–2022 metų strategija</i> . Vilnius: Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras.
Vieno autoriaus straipsnis žurnale	Malinauskienė (2020) <i>arba</i> (Malinauskienė, 2020) Eccles (1999) <i>arba</i> (Eccles, 1999)	Malinauskienė, D. (2020). Ikimokyklinio ugdymo pokyčiai: Europos ir Lietuvos kontekstas. <i>Švietimas: politika, vadyba, kokybė</i> , 12(1), 4–7. Eccles, J. (1999). The Development of Children Ages 6 to 14. <i>The Future of Children</i> , 9(2), 30–44. https://doi.org/10.2307/1602703
Dviejų autorių straipsnis žurnale	Radzevičienė ir Šostakienė (2014) <i>arba</i> (Radzevičienė ir Šostakienė, 2014) Gazelle ir Druhen (2009) <i>arba</i> (Gazelle & Druhen, 2009)	Radzevičienė, L. ir Šostakienė, N. (2014). Raidos sutrikimų turinčių ankstyvojo amžiaus vaikų emocijų raiška ir jos plėtotė šeimoje. <i>Tiltai</i> , 4, 81–93. Gazelle, H., & Druhen, M. J. (2009). Anxious solitude and peer exclusion predict social helplessness, upset affect, and vagal regulation in response to behavioral rejection by a friend. <i>Developmental Psychology</i> , 45(4), 1077–1096. https://psycnet.apa.org/doiLanding?doi=10.1037%2Fa0016165
Daugiau nei dviejų autorių straipsnis žurnale	Ebbeck ir kt. (2013) <i>arba</i> (Ebbeck et al., 2013)	Ebbeck, M., Saidon, S. B., Rajalachime, G. nee R., Teo, L. Y. (2013). Children's Voices: Providing Continuity in Transition Experiences in Singapore.

		<i>Early Childhood Education Journal</i> , 41, 291–298. https://doi.org/10.1007/s10643-012-0556-3
Jeigu cituojami to paties autoriaus skirtingi darbai, išleisti tais pačiais metais, prie metų prirašomos raidės a, b, c ir t. t.	Dockett ir Perry (1999a) arba (Dockett & Perry, 1999a) Dockett ir Perry (1999b) arba (Dockett & Perry, 1999b)	Dockett, S., & Perry, B. (1999a). Starting school: What matters for children, parents and educators? <i>Research in Practice series</i> , 6(3). Canberra: Australian Early Childhood Association. Dockett, S., & Perry, B. (1999b). Starting school: What do the children say? <i>Early Child Development and Care</i> , 159, 107–119. https://doi.org/10.1080/0300443991590109
Enciklopedijos, žodynai, žinytai	<i>Tarptautinių žodžių žodynas</i> (2013) arba (<i>Tarptautinių žodžių žodynas</i> , 2013)	<i>Tarptautinių žodžių žodynas</i> . (2013). Vilnius: Alma littera.

BAKALAURO BAIGIAMOJO DARBO ĮFORMINIMAS

BBD tekstas rašomas vienoje lapo pusėje A4 formato puslapiuose, paliekant paraštes: viršuje ir apačioje – 2 cm, kairėje – 3 cm; dešinėje – 1,5 cm. Intervalas tarp eilučių (ir tarp pastraipų!) – 1,5. Tekstas rašomas *Times New Roman* 12 pt šriftu. Kiekvienos pastraipos pirmoji eilutė atitraukiama nuo kairės paraštės 10 mm. Pastraipoms nustatoma abipusė lygiuotė – tekstas sulygiuojamas ir pagal dešiniąją, ir pagal kairiąją paraštes.

Rekomenduojama puslapių numeraciją pradėti nuo darbo įvado ir puslapio numerį rašyti lapo apačioje dešinėje pusėje.

Tekste BBD dalių pavadinimai rašomi paryškintomis didžiosiomis raidėmis (raidžių aukštis – 14 pt, centruojama), skyrių – paryškintomis mažosiomis, išskyrus pirmąją, raidėmis (raidžių aukštis – 14 pt, centruojama), poskyrių – paryškintomis mažosiomis, išskyrus pirmąją, raidėmis (raidžių aukštis – 12 pt, pradedama kaip pastraipa). Kiekviena BBD dalis pradedama naujame puslapyje, o skyriai ir poskyriai – tame pačiame. Pavadinimo žodžiai nekeliami. Po pavadinimo taškas nerašomas. Po skyrių, poskyrių (skyrelių) pavadinimo prieš tekstą paliekamas vienos eilutės tarpas.

Tyrimo rezultatų iliustravimas lentelėse ir paveiksluose

Tyrimo rezultatai iliustruojami lentelėse ar paveiksluose – pasirenkama konkrečiu atveju informatyviausia duomenų pateikimo forma: pvz., duomenys, nagrinėjami loginės analizės būdu, pateikiami lentelėse, o norint parodyti reiškinių visumą ar raidos tendencijas, pirmenybė teikiama paveikslams. Visos *ilustracijos* (schemos, nuotraukos, diagramos, grafikai) vadinamos *paveikslais*.

Duomenų pateikimo formų dubliuoti nereikia, t. y. pristatomi tyrimo duomenys turi būti pateikiami arba lentelėje, arba paveiksle. Iliustruoti reikia tik tuos tyrimo duomenis, kurie yra svarbiausi ir kurie aiškiausiai suvokiami pateikti vizualiai, o ne verbaline raiška. Nerekomenduojama iliustruoti labai paprastos informacijos, kurią tekste galima pristatyti vienu–dviem sakiniais (pvz., tyrimo dalyvių pasiskirstymas pagal lytį).

Pateikiant lentelę / paveikslą, publikuotą kitame šaltinyje, šalia pavadinimo lenktiniuose skliaustuose nurodoma: (Šaltinis: (šaltinio pavadinimas arba autorius, leidinio publikavimo metai, puslapis)) (žr. 2 pav.). Jei lentelę / paveikslą BBD autoriaus papildė, pritaikė analizuojamai situacijai, nurodoma: „adaptuota pagal ... (nurodyti šaltinius)“; jei lentelę / paveikslą sudarė darbo autoriaus, remdamasis vienu ar keliais šaltiniais, rašoma: „sudaryta pagal...“; empirinėje BBD dalyje, kur lentelės / paveikslai yra parengti paties darbo autoriaus, remiantis jo atlikto tyrimo duomenimis, nuorodos nereikia.

Lentelių / paveikslų pavadinimų neformuluoti klausimo forma. Šalia pavadinimo rekomenduojama nurodyti kitą su tyrimu susijusią informaciją: imties dydį (N), matavimo vienetą (%), *pastaba*: kai imtis nedidelė, procentinė raidė nenaudojama) ir pan. Po pavadinimo taškas nerašomas.

Tekste privalomos nuorodos į lenteles / paveikslus. Nuorodas galima pateikti dvejopai: vienu atveju nuoroda teikiama tekste, pvz.: „Kaip parodyta X lentelėje, mokinių laisvalaikio poreikiai...“ arba „Mokinių laisvalaikio poreikių pasiskirstymas lyties aspektu parodytas X lentelėje“, „Išimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių ir nelankančių vaikų skaičių šeimose iliustruoja X paveiksle pateikti duomenys“; kitu – nuoroda pateikiama lenktiniuose skliaustuose, pvz.: „Mergaičių ir berniukų laisvalaikio interesai nėra tapatūs“ (žr. X lentelę); „Vertinant ikimokyklinio ugdymo įstaigų lankomumą, atsižvelgiant į vaikų skaičių šeimoje (žr. X pav.), ...

Tekste būtina interpretuoti lentelių / paveikslų duomenis, paaiškinti tiriamų reiškinių priežasčių ir pasekmių ryšius.

Lentelės numeruojamos nuosekliai iš eilės, pradedant nuo teorinės dalies ir tęsiant iki darbo pabaigos. Lentelės numeris (*normal*) ir pavadinimas (*bold*) rašomi 12 pt šriftu ir lygiuojami pagal kairįjį kraštą.

Stulpelių ir eilučių pavadinimai, t. y. antraštės, lentelėse turi būti informatyvūs, t. y. suteikti informacijos apie požymį, dydžius, matavimo vienetą ir pan. Lentelių stulpelių antraštės ir paantraštės rekomenduojama centruoti ir pateikti paryškintu šriftu, eilučių antraštės – lygiuoti į kairę, o duomenų langeliuose esančią informaciją centruoti ir lygiuoti. Pateikiama skaitmeninė informacija duomenų langeliuose turi būti vienodai suapvalinta. Lentelėse naudojamas 10 pt raidžių aukštis, tarpas tarp eilučių – viengubas (*single*).

1 lentelė. Respondentų nuomonės apie individualių vaiko poreikių tenkinimo galimybes mokykloje pasiskirstymas (%)

Teiginiai	Mokiniai (N = 130)	Mokytojai (N = 54)	Tėvai (N = 96)
Gali rinktis įdomią popamokinę veiklą	45,4	61,1	36,5
Gali rinktis įvairius būrelius	57,7	83,3	52,1
Gali bet kada dirbti kompiuterių klasėje	10,8	25,9	9,4
Bibliotekoje randa daug įvairių knygų	48,5	70,4	48,0

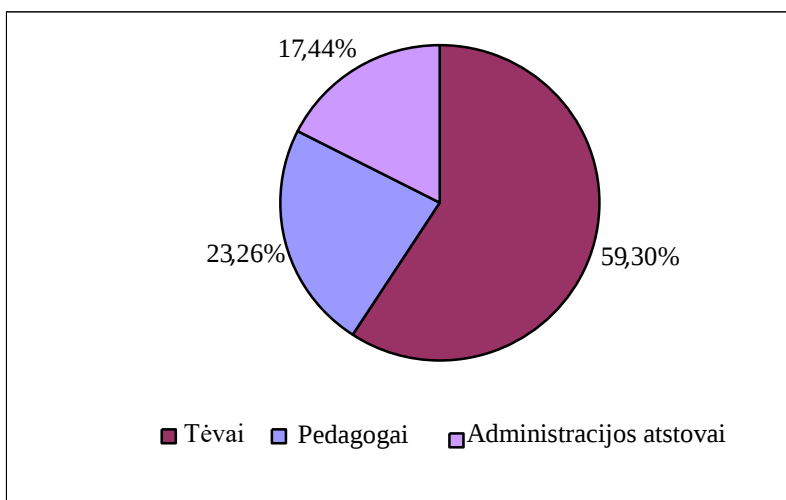
Jei lentelė netelpa viename puslapyje, jos dalis gali būti perkeliama į kitą puslapį, tada kairiajame apatiniame pirmosios lentelės dalies kampe rašoma „X lentelės tęsinys Y puslapyje“, o virš perkeltosios lentelės dalies kitame puslapyje – „X lentelės tęsinys“. Lentelės pavadinimas rašomas tik virš pirmosios jos dalies, perkeltosios dalies stulpelių antraštės pakartojamos.

Jei lentelė netelpa vertikaliai orientuotame lape, ji gali būti pateikiama horizontaliai pasuktame lape. Visgi labai didelės apimties lentelę rekomenduotina teikti prieduose, o tekste palikti tik reikšmingiausią jos fragmentą.

Paveikslo numeris (*bold*) ir pavadinimas (*normal*) centruojami ir pateikiami po paveikslu. Jei tekste pateikiama keletas vienas kitą pratęsiančių ir tarpusavyje susijusių paveikslų, jie gali būti numeruojami taip: **1 pav.**, **1a pav.**, **1b pav.** Tyrimo rezultatus iliustruojantys paveikslai turi būti informatyvūs, optimalaus dydžio (nei per maži, nei per dideli). Paveikslai gali būti spalvoti arba dvispalviai (juodai balti). Svarbiausia, kad spalvos, kaip sutartiniai ženklai, nesilietų, būtų nesunkiai atskiriamos.

Numatant tyrimo rezultatus iliustruoti diagrama (tekste vadinama paveikslu), būtina atsižvelgti į jos paskirtį. Dažniausiai naudojamos plokštuminės (skritulinės, stulpelinės, juostinės) ir linijinės (grafikai) diagramos.

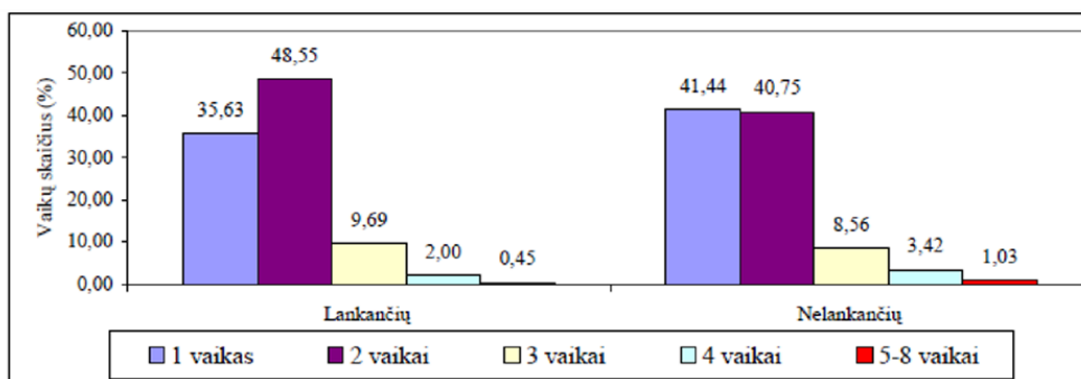
Skritulinės diagramos naudojamos, kai norima parodyti reiškinių struktūrą, kurios visų duomenų dalį sudaro vienos ar kitos reikšmės (nominalinė arba rangų skalės) (žr. 1 pav.).



1 pav. Tyrimo dalyvių grupės (N = 86)

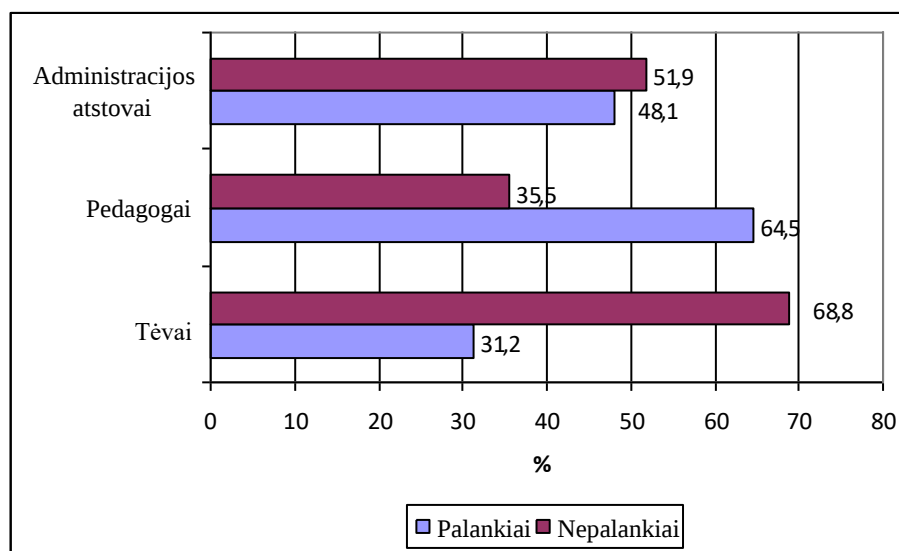
Pateikiant tokią diagramą, turi būti nurodyta kiekvieno sektoriaus vertė (skaitmenimis ar procentais) bei užrašyti jų pavadinimai.

Stulpelinę diagramą rekomenduojama naudoti tada, kai norima atkreipti dėmesį į atskiras tirtų parametrų vertes, palyginti vienerūšius reiškinius, pateikti vardų, tvarkos skalės kintamuosius, atskleisti reitingo ir struktūros dėsningumus, pavaizduoti reiškinių struktūros kitimą laiko atžvilgiu. Nominaline skale matuotus požymius stulpelinėje diagramoje reikia pateikti reitingo tvarka. Stulpelinėje diagramoje skirtingų rodiklių stulpeliai spalvinami kitokiomis spalvomis ar kitaip (brūkšniuojant, taškuojant ir pan.) grafiškai atskiriami. Rekomenduojama, kad ištisiniame moksliniame darbe būtų vienodas spalvų tonas ar kitoks stulpelių žymėjimas.



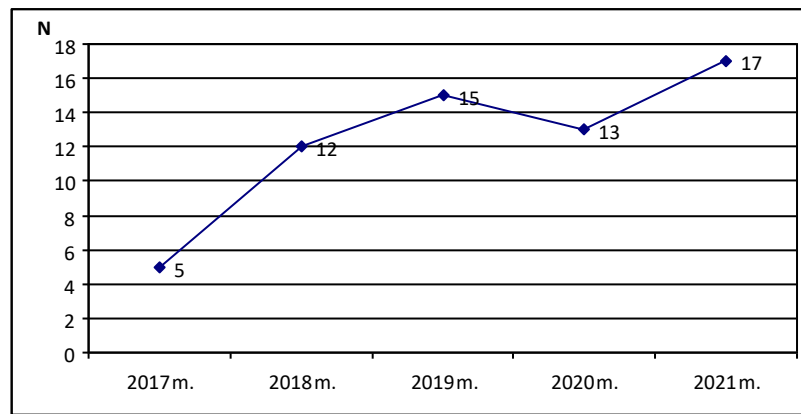
2 pav. Ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių ir nelankančių vaikų skaičius šeimose (cit. iš Monkevičienė ir kt., 2008, p. 13)

Analogiškai kaip stulpelinė diagrama braižoma *juostinė (linijinė) diagrama* (žr. 3 pav.). Stulpelio aukštis arba juostos ilgis turi atitikti pasirinktą mastelį, kurio skalė pradedama nuo nulio.



3 pav. Tyrimo dalyvių naujų paslaugų vertinimo raiška (N = 120)

Norint pavaizduoti reiškinių kitimą laiko atžvilgiu, naudojamos *linijinės diagramos* (grafikai). Tokiose diagramose požymio kitimas (pvz., laikas) parodomas vienoje ašyje, o įgytos reikšmės (pvz., vaikų, lankančių dailės būrelį, skaičius) kitoje ašyje (žr. 4 pav.).



4 pav. Vaikų, lankančių dailės būrelį, skaičius 2017–2021 m.

Rekomenduojama paveiksluose naudoti 10 pt raidžių aukštį.

Priedai

Prieduose pateikiama BBD papildanti medžiaga: tyrimo instrumentų pavyzdžiai (testai, neužpildytų anketų pavyzdžiai, interviu klausimai ir pan.), dėl per didelės apimties pagrindiniame tekste nepateikta iliustracinė tyrimo rezultatų medžiaga (lentelės, paveikslai), dokumentai. Kiekvienas priedas pateikiamas atskirame puslapyje, priedai numeruojami. Priedo numeris ir žodis „priedas“ rašomas viršutinėje lapo dalyje, dešinėje pusėje 12 pt pajuodintu šriftu, mažosiomis raidėmis, pvz.: **1 priedas**.

TYRIMO ETIKA

Mokslinės tiriamosios veiklos etikos normos grindžiamos *Vilniaus universiteto akademinės etikos kodekso* IV skyriaus „Studentų akademinė etika“ (žr.: <https://www.vu.lt/studijos/studentams/studijas-reglamentuojantys-dokumentai#vilniaus-universiteto-teises-aktai>) reikalavimais.

2 lentelėje pateikiami etiniai reikalavimai, susiję su atskirais tyrimo etapais.

2 lentelė. *Pagrindiniai etiniai reikalavimai atliekant tyrimą* (pagal: Pruskus, 2003; Bitinas, 2006; Kardelis, 2007)

Tyrimo planavimas	• Pasirinkti tyrimo problemai spręsti tinkamus / adekvačius ir validžius tyrimo instrumentus, kurie nekeltų etinių problemų dėl taikomo duomenų rinkimo metodo; • informaciją apie tyrimą (iki atliekant tyrimą) institucijai, organizacijai ar kt. įstaigai ir tyrimo dalyviams pateikti aiškiai ir suprantamai, t. y. paaiškinti tyrimo tikslus, uždavinius ir tiriamojo teises; tyrimo naudą; kur, kokių tikslų bus naudojama tyrimo metu gauta informacija; kaip bus išsaugotas tyrimo dalyvių anonimiškumas; kokių gali būti tyrimo nepatogumų; • išsiaiškinti formalumus dėl galimybės dalyvauti tyrime (pvz., anketavimui, kai jis atliekamas ne ugdymo įstaigoje, jei tyrimo dalyviai – vaikai, reikalingas jų tėvų sutikimas); • asmenys dalyvauti tyrime sutinka savanoriškai, be to, gali bet kada atsisakyti dalyvauti arba tyrimui prasidėjus iš jo pasitraukti; • išsiaiškinti, ar tyrimas gali būti vykdomas numatytoje įstaigoje, organizacijoje ir pan.; • gauti oficialų įstaigos, organizacijos ar kt. institucijos leidimą atlikti tyrimą; • tyrimo instrumentuose taikyti slaptažodžius, kodus ir pan., kurie padeda užtikrinti tyrimo dalyvių anonimiškumą; • suvokti ir įvertinti galimas tyrimo dalyvių įsitraukimo į tyrimą pasekmes ir siekti sumažinti visų tyrime dalyvaujančių asmenų rizikas ir nepatogumus, susijusius su dalyvavimu tyrime.
Tyrimo vykdymas	• Tyrimas neturi prieštarauti mokslo bendruomenėje ir visuomenėje vyraujančioms vertybėms ir normoms; • tyrimo metu tyrėjas negali būti šališkas, nepagrįstai, sąmoningai palaikyti kurią nors pusę arba pasirinkti šališką tiriamųjų grupę; • tyrimo metu tyrėjas gali kelti tik tokius klausimus, kurie būtini tyrimui, t. y. tyrėjui privalu vengti subjektyvaus smalsumo, kuris, savo ruožtu, gali pakenkti ir jo, kaip tyrėjo, bei tiriamųjų tarpusavio santykiams, abipusiam pasitikėjimui; • tyrimo procese užtikrinti, kad jokie tyrimo dalyviai – tyrimo grupės nariai, tyrimo objektai – neįgytų jokio neteisėto pelno ar naudos ir kad jiems nebūtų padaryta jokia žala; • tyrėjas prisiima atsakomybę, jeigu tyrime kas nors nepavyko.
Tyrimo aplinka	• Siekiant autentiškų, patikimų duomenų svarbu užtikrinti, kad tyrimo objektai būtų natūralioje arba natūraliai aplinkai artimoje aplinkoje; • sukurti draugišką tyrimo aplinką, kurioje kiekvienas dalyvis galėtų laisvai išsakyti savo nuomonę; • tyrimo dalyvius apsaugoti nuo perdėto kišimosi į jų asmeninį gyvenimą, nepagarbos, fizinio diskomforto, psichologinės ar kitokios žalos ir užtikrinant tiriamųjų duomenų anonimiškumą ir konfidencialumą.
Tyrimo duomenų rinkimas ir interpretavimas	• Tyrimo duomenys yra bet kokio tyrimo empirinis pagrindas. Tik tinkamai surinkti duomenys yra patikimi ir pagrįsti, nepažeidžiantys moralinių, kultūrinių bei politinių vertybių; • vykdyti atsakingą tyrimų ataskaitos ir rezultatų sklaidą, vengti duomenų falsifikavimo, fabrikavimo, slėpimo ir neteisingo interpretavimo (t. y. tyrėjas turi pateikti tik tokius duomenis, kurie buvo gauti iš tikrųjų) arba nuslėpti, nutylėti kai kuriuos tyrimo faktus arba smulkmenas; • siekiant užtikrinti tiriamųjų anonimiškumą, skelbti, kiek įmanoma, tik apibendrintus tyrimo rezultatus.

BAKALAURO BAIGIAMOJO DARBO VERTINIMO KRITERIJAI

Struktūrinės BBD dalys	Vertinama
Santrauka	Pagrindinių BBD elementų – temos aktualumas, tyrimo problema, objektas, tikslas, uždaviniai – pristatymas.
	Taikytų tyrimų metodų, tyrimo rezultatų ir pagrindinių išvadų glaustas išdėstymas.
	Tinkamas esminių žodžių išskyrimas.
Įvadas	Temos aktualumo pagrindimas.
	Problemos / probleminio (-ių) klausimo (-ų) formuluotės.
	Temos ištirtumo analizė.
	Objekto, tikslo ir uždavinių formuluotės, jų dermė su darbo tema ir problema.
	Pasirinktos temos sąsaja su studijų programa.
Teorinė dalis: literatūros apžvalga ir analizė	Literatūros apžvalgos loginė struktūra.
	Literatūros apžvalgos ryšys / sąsaja / dermė su tyrimo problema ir objektu.
	Naudotos mokslinės / metodinės literatūros naujumas, tikslingumas, tinkamas pateikimas ir apimtis (dominuojantys mokslo šaltiniai, mokslo šaltiniai užsienio kalbomis).
	Savokų apibrėžtumas; sampratų paaiškinimas.
	Mokslinių / metodinių idėjų analizė ir apibendrinimas.
	Citavimo tikslingumas ir optimalumas, citavimo etikos laikymasis.
Empirinė dalis: tyrimo metodika ir organizavimas	Tyrimo metodų ir instrumentų tinkamumas pasirinktai problemai spręsti.
	Tyrimo duomenų analizės metodų tinkamumas.
	Tyrimo organizavimo ir instrumento aprašymo išsamumas.
	Tyrimo imties tinkamumas, pristatymas ir charakteristika.
	Tyrimo etikos laikymasis.
Empirinė dalis: tyrimo rezultatai ir analizė	Tyrimo rezultatų pateikimo ir jų aptarimo struktūros logika.
	Tyrimo rezultatų ir jų aptarimo dermė su tyrimo problema, objektu, uždaviniais, sąsaja su teorine darbo dalimi.
	Tyrimo duomenų pateikimo optimalumas.
	Tyrimo duomenų iliustravimo tinkamumas.
	Tyrimo rezultatų interpretavimo tinkamumas.
Išvados	Išvadų sąsaja su tema, problema, tikslu ir uždaviniais.
	Išvadų formuluočių glaustumas, aiškumas, tikslumas.
Rekomendacijos (jei teikiamos)	Rekomendacijų sąsaja su tyrimo rezultatais ir išvadamis.
Literatūros pateikimas	Bibliografinio aprašo atitiktis APA 7 stiliaus reikalavimams.
	Cituojamų / referuojamų / parafrazuojamų šaltinių atitiktis su šaltiniais literatūros sąraše.
Baigiamojo darbo įforminimas	Darbo kalbos taisyklingumas, stiliaus tinkamumas.
	Darbo struktūros tinkamumas.
	Tyrimo rezultatus iliustruojančios medžiagos tikslingumas, optimalumas, tvarkingumas.
Priedai	Darbą papildančios medžiagos tikslingumas, nuoseklumas ir optimalumas.

BAKALAURO BAIGIAMOJO DARBO GYNIMO VERTINIMAS

Vertinimo kriterijus	Vertinama	Patarimai
BBD tyrimo ataskaitos pristatymas	Gebėjimas aiškiai, glaustai, argumentuotai paaiškinti, kodėl pasirinkta tema aktuali, išryškinti probleminį temos kontekstą, nurodyti tyrimo tikslą, paaiškinti, kaip buvo atliktas tyrimas ir informatyviai pristatyti svarbiausius tyrimo rezultatus.	Parengus pristatymo kalbą ir skaidres, parepetuoti garsiai – taip galima pamatyti, kiek laiko trunka kalba, ir pastebėti, kas pristatymo kalboje ir skaidrėse dar tobulintina.
Skaidrių <i>Power Point</i> programa parengimo kokybė	Tinkamas skaidrių fono, šrifto dydžio ir spalvos pasirinkimas. Informacijos kiekis skaidrėse. Teksto kalbos taisyklingumas.	Naudoti oficialų skaidrių šabloną su VU ir VU Šiaulių akademijos logotipais. Antraštėms rekomenduojama naudoti ne mažesnę nei 36–44 pt dydį. Tekstui tinkamiausias 28–30 pt dydis (tai neleis perkrauti skaidrės turinio nereikšminga informacija ir skatins atrinkti tai, kas svarbiausia). Rekomenduotinas <i>Arial</i> stiliaus šriftas, nes jis standartiškai būna instaliuotas į visus <i>WINDOWS</i> sistemos kompiuterius ir neiškraipo lietuviškų raidžių „ą“, „č“ ir kt.). 10 – optimalus skaidrių kiekis. Parengus tekstines skaidres, patikrinti, ar nepalikta gramatinių, stiliaus, korektūros klaidų.
Kalbėjimas su auditorija	Kalbėjimo kokybė (aiškumas, konkretumas, garsumas). Akių kontaktas su klausytojais. Konkretūs, aiškūs, argumentuoti atsakymai į recenzento, komisijos narių klausimus.	Tekstinių skaidrių nenaudoti kaip užrašų – jos turi ne atkartoti kalbėtojo žodžius, bet iliustruoti tai, kas kalbama.

ŠALTINIAI

- Bitinas, B. (2006). *Edukologinis tyrimas: sistema ir procesas*. Vilnius: Kronta.
- Kardelis, K. (2017). *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai*. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras.
- Kriščiūnas, K., Staniškis, J. K., Tričys, V. (2008). *Mokslinė veikla. Šiuolaikinės tendencijos*. Šiaulių universiteto leidykla.
- Pruskus, V. (2004). *Sociologija: teorija ir praktika*. Vilnius: VĮ Vilniaus teisės ir verslo kolegija.
- Šiaulių universiteto Edukologijos instituto bakalauro baigiamojo darbo rengimo metodiniai reikalavimai*. (Patvirtinta Vaikystės studijų programų komitete 2019-12-10, protokolo Nr. EI-6-45. Taikoma Pradinio ugdymo pedagogikos ir ikimokyklinio ugdymo studijų programos studentams, įstojusiems nuo 2018 m.).
- Vilniaus universiteto Šiaulių akademijos Edukologijos instituto bakalauro studijų programos 6121MX042 Specialioji pedagogika ir logopedija ir magistro studijų programos 6211MX030 Specialioji pedagogika baigiamųjų darbų rengimo, gynimo ir vertinimo rekomendacijos*. (Patvirtinta studijų programų Specialioji pedagogika ir logopedija komiteto posėdyje 2021-10-15, protokolo Nr. (2.1 E) 850000-KT-169).



**VILNIAUS UNIVERSITETAS
ŠIAULIŲ AKADEMIJA**

..... BAKALAURO STUDIJŲ PROGRAMA

STUDENTO (-ĖS) VARDAS PAVARDĖ

Bakalauro baigiamasis darbas

DARBO PAVADINIMAS

Darbo vadovas (-ė) prof. dr. (HP) Vardas, Pavardė

Šiauliai, 20XX

**Vilniaus universiteto studijuojančiojo,
teikiančio baigiamąjį darbą, GARANTIJA**

**WARRANTY
of Vilnius University Student Final Thesis**

Vardas, pavardė <i>Name, Surname</i>	Studento vardas, pavardė
Padalinys <i>Faculty</i>	Šiaulių akademija <i>Šiauliai Academy</i>
Studijų programa <i>Study Programme</i>	Studijų programos pavadinimas lietuvių kalba <i>Studijų programos pavadinimas anglų kalba</i>
Darbo pavadinimas <i>Thesis topic</i>	Darbo pavadinimas lietuvių kalba <i>Darbo pavadinimas anglų kalba</i>
Darbo tipas <i>Thesis type</i>	Baigiamasis darbas <i>Final Thesis</i>

Garantuoju, kad mano baigiamasis darbas yra parengtas sąžiningai ir savarankiškai, kitų asmenų indėlio į parengtą darbą nėra. Jokių neteisėtų mokėjimų už šį darbą niekam nesu mokėjęs. Šiame darbe tiesiogiai ar netiesiogiai panaudotos kitų šaltinių citatos yra pažymėtos literatūros nuorodose.

I guarantee that my thesis is prepared in good faith and independently, there is no contribution to this work from other individuals. I have not made any illegal payments related to this work. Quotes from other sources directly or indirectly used in this thesis, are indicated in literature references.

Aš, studento vardas, pavardė, pateikdamas(-a) šį darbą, patvirtinu (pažymėti)

**Embargo laikotarpis
Embargo Period**

Prašau nustatyti šiam baigiamajam darbui toliau nurodytos trukmės embargo laikotarpį:
I am requesting an embargo of this thesis for the period indicated below:

- ☐ _____ mėnesių / months
(embargo laikotarpis negali viršyti 60 mėn. / *an embargo period shall not exceed 60 months*).
- ☐ Embargo laikotarpis nereikalingas / *no embargo requested*.

Embargo laikotarpio nustatymo priežastis / *Reason for embargo period:*

VADOVO (-ĖS) ATSLIEPIMAS APIE BAKALAURO BAIGIAMĄJĮ DARBĄ

Studento (-ė) vardas, pavardė.....

Studijų programa (specializacija)

Tema:.....

Gebėjimų vertinimas

Gebėjimas pagrįsti tyrimo aktualumą, formuluoti problemą (probleminius klausimus).	☐ pakankamas ☐ kelia abejonių ☐ nepakankamas
Gebėjimas apibrėžti tyrimo objektą, formuluoti tyrimo tikslą, uždavinius.	☐ pakankamas ☐ kelia abejonių ☐ nepakankamas
Gebėjimas pasirinkti ir analizuoti mokslinę literatūrą, etiškai cituoti.	☐ pakankamas ☐ kelia abejonių ☐ nepakankamas
Gebėjimas pasirinkti tyrimo metodus, parengti tyrimo instrumentą, aiškiai ir išsamiai aprašyti tyrimo organizavimą, imties pasirinkimo tinkamumą; laikytis tyrimo etikos.	☐ pakankamas ☐ kelia abejonių ☐ nepakankamas
Gebėjimas grupuoti, analizuoti ir interpretuoti tyrimo rezultatus, sieti su kitų autorių tyrimų rezultatais.	☐ pakankamas ☐ kelia abejonių ☐ nepakankamas
Gebėjimas sieti išvadas su tirta tema, problema (probleminiais klausimais), tyrimo tikslu, uždaviniais; tinkamai bei aiškiai formuluoti.	☐ pakankamas ☐ kelia abejonių ☐ nepakankamas
Gebėjimas formuluoti rekomendacijas (jei pateiktos), remiantis tik paties studento atlikto empirinio tyrimo rezultatais; jas sieti su tyrimo rezultatais ir išvadomis.	☐ pakankamas ☐ kelia abejonių ☐ nepakankamas
Gebėjimas tinkamai pateikti tekste šaltinių nuorodas ir įforminti literatūros sąrašą.	☐ pakankamas ☐ kelia abejonių ☐ nepakankamas
Gebėjimas tinkamai įforminti bakalauro baigiamąjį darbą	☐ pakankamas ☐ kelia abejonių ☐ nepakankamas
Gebėjimas laikytis taisyklingos kalbos ir moksliniam stiliui būdingų reikalavimų (mintys išdėstytos aiškiai, tiksliai, suprantamai, laikantis logiškumo, nuoseklumo, objektyvumo, išsamumo).	☐ pakankamas ☐ kelia abejonių ☐ nepakankamas
Darbo savarankiškumo kompiuterinės patikros ESAS rezultatai	Sutaptis ----- proc.

Kitos vadovo (-ės) pastabos, kurios padėtų visapusiškai įvertinti baigiamąjį darbą

.....

Vadovas (-ė)

(vardas, pavardė, darbovietė, pareigos, kvalifikacinė kategorija ir (arba) mokslo laipsnis, pedagoginis vardas, parašas)
 Data: _____

4 priedas

BAKALAURO BAIGIAMOJO DARBO RECENZIJA

Bakalauro baigiamojo darbo autorius (-ė)

Bakalauro studijų programa

Tema

1. Santrauka ir įvadas

Kriterijai	Įvertinimas	Balas
Santraukos (lietuvių ir užsienio k.): glaustas pagrindinių darbo elementų atskleidimas: tyrimo aktualumas, problema (probleminiai klausimai), objektas, tikslas, uždaviniai; tyrimų metodai, tyrimo imtis; <i>pagrindinių empirinio tyrimo išvadų</i> glaustas išdėstymas; esminių žodžių parinkimo tinkamumas.	☐ 10 (<i>puikiai</i>)	2,0
	☐ 9 (<i>labai gerai</i>)	1,8
	☐ 8 (<i>gerai</i>)	1,6
	☐ 7 (<i>vidutiniškai</i>)	1,4
	☐ 6 (<i>patenkinamai</i>)	1,2
	☐ 5 (<i>silpnai</i>)	1,0
Įvadas: problemos aktualumo pagrindimas; problemos (probleminių klausimų formulavimo tinkamumas); tyrimo problemos ištirtumo atskleidimas; tyrimo objekto, tikslo ir uždavinių formulavimas, dermė su tema, problema; tyrimo metodai, tyrimo imtis ir organizavimas, darbo aprobacija (jei tokia buvo), struktūra.	☐	
	4–1 (<i>nepatenkinamai</i>)	
		0,8 0,6 0,4 0,2
Pastabos:		

2. Teorinė dalis

Kriterijai	Įvertinimas	Balas
Mokslinės literatūros apžvalgos ir analizės loginė struktūra; dermė su tyrimo tema, problema ir objektu. Mokslinių idėjų analizė ir apibendrinimas. Cituotos mokslinės literatūros naujumas, pasirinkimo tikslingumas. Cituotų / referuotų / parafrazuotų šaltinių nuorodų tinkamas pateikimas. Citavimo tikslingumas ir optimalumas.	☐ 10 (<i>puikiai</i>)	2,0
	☐ 9 (<i>labai gerai</i>)	1,8
	☐ 8 (<i>gerai</i>)	1,6
	☐ 7 (<i>vidutiniškai</i>)	1,4
	☐ 6 (<i>patenkinamai</i>)	1,2
	☐ 5 (<i>silpnai</i>)	1,0
	☐ 4–1 (<i>nepatenkinamai</i>)	
		0,8 0,6 0,4 0,2
Pastabos:		

3. Empirinė dalis: tyrimo metodika ir organizavimas

Kriterijai	Įvertinimas	Balas
Tyrimo metodų ir instrumento tinkamumas pasirinktai problemai spręsti. Tyrimo organizavimo ir instrumento aprašymo išsamumas. Tyrimo duomenų rinkimo ir analizės metodų pagrindimo tinkamumas. Tyrimo imties pasirinkimo tinkamumas. Tyrimo imties aprašymo aiškumas, išsamumas. Tyrimo etikos laikymasis.	☐ 10 (<i>puikiai</i>)	1,0
	☐ 9 (<i>labai gerai</i>)	0,9
	☐ 8 (<i>gerai</i>)	0,8
	☐ 7 (<i>vidutiniškai</i>)	0,7
	☐ 6 (<i>patenkinamai</i>)	0,6
	☐ 5 (<i>silpnai</i>)	0,5
	☐ 4–1 (<i>nepatenkinamai</i>)	
		0,4 0,3 0,2 0,1
Pastabos:		

--

4. Empirinė dalis: tyrimo rezultatų pristatymas

Kriterijai	Įvertinimas	Balas
Tyrimo duomenų pateikimo struktūra, grupavimo logika, optimalumas. Tyrimo duomenų analizės atitiktis kiekybinio arba kokybinio tyrimo metodikos reikalavimams. Tyrimo duomenų / rezultatų pateikimo aiškumas, interpretavimo tinkamumas ir iliustravimo optimalumas. Atlikto tyrimo duomenų gretinimas su kitų autorių tyrimų rezultatais. Tyrimo rezultatų interpretavimas, dermė su teorinės analizės teiginiais. Tyrimo rezultatų apibendrinimų aiškumas, dermė su tyrimo problema, objektu, uždaviniais.	☐ 10 (<i>puikiai</i>)	3,0
	☐ 9 (<i>labai gerai</i>)	2,7
	☐ 8 (<i>gerai</i>)	2,4
	☐ 7 (<i>vidutiniškai</i>)	2,1
	☐ 6 (<i>patenkinamai</i>)	1,8
	☐ 5 (<i>silpnai</i>)	1,5
	☐ 4–1 (<i>nepatenkinamai</i>)	
		1,2 0,9 0,6 0,3
Pastabos:		

5. Išvados, rekomendacijos (jei teikiamos)

Kriterijai	Įvertinimas	Balas
Išvadų sąsajos su tirta tema, problema, tyrimo tikslu ir uždaviniais. Išvadų pagrįstumas, atitiktis empirinio tyrimo rezultatams. Išvadų aiškumas, išbaigtumas. Rekomendacijos (jei pateiktos) formuluojamos remiantis tik paties studento atlikto empirinio tyrimo rezultatais. Rekomendacijų (jei pateiktos) sąsaja su tyrimo rezultatais ir išvadomis.	☐ 10 (<i>puikiai</i>)	1,0
	☐ 9 (<i>labai gerai</i>)	0,9
	☐ 8 (<i>gerai</i>)	0,8
	☐ 7 (<i>vidutiniškai</i>)	0,7
	☐ 6 (<i>patenkinamai</i>)	0,6
	☐ 5 (<i>silpnai</i>)	0,5
	☐ 4–1 (<i>nepatenkinamai</i>)	
		0,4 0,3 0,2 0,1
Pastabos:		

6. Literatūros pateikimas, kalbos taisyklumas ir mokslinis stilius; įforminimas, priedai

Kriterijai	Įvertinimas	Balas
Bibliografinio aprašo atitiktis APA 7 stiliaus reikalavimams. Tekste cituojamų / referuojamų / parafrazuojamų šaltinių atitiktis su šaltiniais literatūros sąraše. Kalbos taisyklumas, stiliaus tinkamumas. Darbo struktūros ir įforminimo tinkamumas (tekstas, lentelės, paveikslai, priedai) ir tvarkingumas. Santrumpų, specifinių žodžių aiškinimas (jei tai buvo reikalinga). Priedų tikslumas, nuoseklumas ir optimalumas.	☐ 10 (<i>puikiai</i>)	1,0
	☐ 9 (<i>labai gerai</i>)	0,9
	☐ 8 (<i>gerai</i>)	0,8
	☐ 7 (<i>vidutiniškai</i>)	0,7
	☐ 6 (<i>patenkinamai</i>)	0,6
	☐ 5 (<i>silpnai</i>)	0,5
	☐ 4–1 (<i>nepatenkinamai</i>)	
		0,4 0,3 0,2 0,1
Pastabos:		

7. Privalumai, trūkumai, kiti komentarai:

--

8. Recenzento (-ės) klausimai:

Sukauptas balas (*dešimtyjų tikslumu*):

Baigiamojo darbo įvertinimas (*balais*):

Recenzentas (-ė) _____

(vardas, pavardė, darbovietė, pareigos, kvalifikacinė kategorija ir (arba) mokslo laipsnis, pedagoginis vardas, parašas)

Data: _____